

ת"פ 14275/06/15 - מדינת ישראל נגד ע ד

בית משפט השלום בנצרת

04 ינואר 2016

ת"פ 14275-06-15 מדינת ישראל נ' ד

ת"פ 44346-10-14 מדינת ישראל נ' ד

בפני: כב' השופטת - לילי יונג-גפר, סגנית הנשיא
המאשימה
נגד
הנאשם
ע ד

החלטה

1. בפני בקשת הנאשם לקצוב את הצו לטיפול מרפאתי כפוי לתקופת המאסר השווה לעונש המירבי לו היה צפוי הנאשם באופן ריאלי.
2. נגד הנאשם הוגש כתב אישום בעבירות של הטרדה מינית והטרדה לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים) תשמ"ב - 1982.
3. בהסתמך על חוות הדעת של הפסיכיאטר המחוזי ובהסכמת הצדדים, נקבע ביום 20.12.15 כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שבו הואשם, אך היה חולה בשעת מעשה ולא היה בר עונשין ועל כן זוכה מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.
3. בהמשך לזיכוי הנאשם ובהתאם לסעיף 15 (ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991 (להלן: "החוק"), ניתן צו המורה כי הנאשם יקבל טיפול מרפאתי.
- תקופת הטיפול המרפאתי לא נקצבה, וב"כ הצדדים מבקשים לקצוב אותה, כל אחד לשיטתו, וזאת בהתאם לנימוקים שניתנו על ידי ב"כ הצדדים בת.פ. 40186-06-14 בפני מותב זה.
4. החלטה זו ניתנת, איפוא, על יסוד הטיעונים באותו תיק, ותכנה זהה להחלטה שניתנה בו.

טיעוני הצדדים

5. ב"כ הנאשם מבקשת כי בית המשפט יקצוב את משך הטיפול המרפאתי הכפוי לא לתקופה המירבית הקבועה לצד העבירות שביצע, אלא לתקופת המאסר שהיה צפוי להיגזר עלי בגין העבירו שביצעה.
- בטיעוניו מפנה ב"כ הנאשם לסעיף 15 (ד) לחוק, ומסתמך בכך על סעיף (1) בו נקבע כי בית המשפט לא יקבע

את תקופת צו האשפוז או הטיפול המרפאתי, אך יורה על תקופת האשפוז או הטיפול המירבית. ובס"ק (2) נקבע כי תקופה זו לא תעלה על תקופת המאסר המירבית.

6. לדבריה, הערכאות נחלקו בשאלה אם לבית המשפט יש סמכות ושקול דעת לקבוע את תקופת האשפוז או הטיפול לתקופה פחותה מן העונש המירבי וטוען כי יש פסיקה לכאן ולכאן. בהקשר זה מפנה הוא להחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה בת"פ 30303-06-15 מיום 21.10.15 שם התקבלה עמדת הסנגוריה לפיה תקופת האשפוז או הטיפול צריכה להיות מקבילה לעונש הריאלי לו היה צפוי הנאשם.

7. עוד הוא מפנה ומגיש את החלטת בית המשפט העליון מיום 16.11.15 בע"פ 6365/15 מ"י נ' רוני גולן (פורסם בנבו, 16.11.15) [להלן: "עניין רוני גולן"] בה נאמר כך:

"המחלוקת בתיק זה עניינה פרשנות סעיף 15(ד1) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991, וגדר הספקות הוא האם הדיבור "תקופת האשפוז או הטיפול המירבית לא תעלה על תקופת המאסר המירבית" שבסעיף משמעו, כי לבית המשפט שיקול דעת לקבוע את התקופה (כדעת בית המשפט קמא והמשיב) אם לאו (כדעת המדינה). בעקבות שיג ושיח והבעת דעתנו הלכאורית (לכיוון פרשנות בית המשפט המחוזי, אך גם תוך העלאת אפשרות ל"סמכות מתחדשת" לבית המשפט הדיוני), ובעקבות שאלתנו, הודיע בא כוח המדינה כי בתוך חודש יינקטו הליכים לכיוון חקיקה מבהירה, וכי תוך שלושה חודשים תוכל להימסר הודעה לעניין תיקון כזה."

הסנגור טוען כי לאור החלטת בית המשפט העליון בעניין רוני גולן, נכון להיום יש לקצוב את תקופת האשפוז או הצו המרפאתי בהתאם לענישה המירבית לה היה צפוי הנאשם באופן ריאלי ולא לתקופה המירבית הקבועה בחוק.

8. עוד טען בהקשר זה, ולאחר עיון בתגובת המשיבה, כי עמדתה סותרת את עמדת היועץ המשפטי לממשלה בבית המשפט העליון, שם הסכימה המדינה כי הדרך לקבלת עמדת המדינה היא בשינוי חקיקה ולא באמצעות פרשנות לחקיקה הקיימת.

על כך אשיב מיד כי הסניגור מייחס למדינה פרשנות שאינה עולה מתוכן ההחלטה, שכן המדינה הסכימה כי הנושא טעון הבהרה בחקיקה, ולא כי עמדת הסנגוריה היא העמדה הנכונה. אילו צדק הסניגור, לא היה צורך בתיקון חקיקה, שכן המדינה היתה מסכימה לפרשנות הנטענת במסגרת הדיון.

על כן בשלב זה אינני מוצאת סתירה בעמדת המדינה כנטען.

9. ב"כ המשיבה מצטטת את החלטת בית משפט זה מיום 12.10.15 וטוענת כי לדעתה, בקביעה זו יש די כדי להבהיר לפסיכיאטר כי תקופת האשפוז לא תעלה על העונש המירבי הקבוע בחוק ובענייננו - 6 שנים. לחילופין, טוענת היא כי יש לקצוב את תקופת האשפוז המירבית בגובה העונש המירבי הצפוי בגין העבירות שיוחסו לנאשם דהיינו: 5 שנים.

10. בטיעוניה סוקרת המאשימה את ההיסטוריה החקיקתית בנושא זה, ומפנה ללשון החוק, דברי ההסבר וכן, לפרוטוקול של ועדת העבודה הרווחה והבריאות ולתוספת לחוק ונוסח הצו המופיע בה.

11. עוד מציינת ב"כ המשיבה כי קבלת טענת המבקש משמעה גרירת הצדדים לדיון של מעין טיעונים לעונש, על הקושי שבקיומם נוכח מצב הנאשמת, וכן להקבלה בין מתחם העונש ולעונש ההולם לבין קציבת

התקופה כשאין בין אלו כל רלוונטיות. היא ממשיכה וטוענת כי לבית המשפט אין במעמד מתן הצו בסיס עובדתי רפואי מספק או מומחיות כדי לקבוע את משך הזמן לו יזדקק הנאשם לאשפוז או טיפול, ומלאכה זו נתונה לוועדה הפסיכיאטרית. בהקשר זה ציטטה גם מת"פ (שלום קריות) 12407-07-15 מדינת ישראל נ' של כב' השופט טורס.

בסיום הפנתה לפסיקה עניפה בה נקבע כי תקופת האשפוז צריכה להיות התקופה המקסימאלית בהתאם לתקופת המאסר הקבועה בחוק לצד אותה עבירה בה מואשם הנאשם.

12. באשר להחלטת בית המשפט העליון בעניין רוני גולן טענה ב"כ המשיבה כי טרם התקבלה הכרעה סופית, ואין ללמוד ממנה דבר בשלב זה.

דין והחלטה

13. אכן קיימת מחלוקת פוסקים בשאלה האם לבית המשפט סמכות לקבוע תקופת אשפוז או טיפול מירבית הפחותה מתקופת המאסר המירבית שהיא התקופה הקבועה בחוק לצד העבירה בה הורשע הנאשם, אם לאו.

14. המצדדים בעמדה כי תיקון החוק הקנה לבית המשפט שיקול דעת להפחתת התקופה מתקופת המאסר המירבית נשענים על הביטוי הלשוני "לא תעלה על...", המלמד לידים על כך שניתן להפחית מתקופה זו וכן, על נימוקים כגון הצורך בהלימה ובמידתיות בדומה לענישה בין המעשה בגינו נשפט הנאשם לבין תקופת האשפוז. לעומתם, המצדדים בעמדה ההפוכה, סבורים כי מלשון החוק, דברי ההסבר לו, התוספת לחוק ואף מתכליתו יש ללמוד כי אין לבית המשפט סמכות שכזו.

15. להמחשת המחלוקת בפסיקה ר' למשל את: עפג (חי') 9804-09-15 יבגני פצרינה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.12.2015), ת"פ (מחוזי חיפה) 30303-06-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 21.10.2015), ת"פ (מחוזי חיפה) 48404-08-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 10.11.2015), הקובעים כי ניתן לקצוב את התקופה לפרק זמן קצר יותר מן העונש המירבי הקבוע בחוק,

ומאידך -

ת"פ (מחוזי ירושלים) 59343-02-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 12.11.2015), תפ"ח (מחוזי ירושלים) 18062-03-12 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 3.11.2015), ת"פ (מחוזי באר שבע) 37542-09-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 2.11.2015), ת"פ (מחוזי באר-שבע) 42041-08-15 מדינת ישראל נ' שמואל (פורסם בנבו, 29.10.2015), ת"פ (מחוזי תל-אביב) 44541-08-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 30.9.2015), הסבורים כי אין לבית המשפט סמכות לקצוב תקופה קצרה מן התקופה המירבית הקבועה בחוק.

16. דעתי שלי היא כדעת האחרונים, הסבורים כי אין בית המשפט מוסמך לקצוב את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי לפרק זמן קצר יותר מזה הקבוע בחוק לצד העבירה שיוחסה לנאשם.

להלן נימוקי:

17. סעיף 15(ד1) לחוק, כפי שתוקן בתיקון מס' 8, קובע:

"(ד1) (1) בית משפט לא יקבע בצו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי, ואולם יורה בצו על תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי המרבית לפי הוראות פסקאות (2) ו-(3) (להלן - תקופת האשפוז או הטיפול המרבית);

(2) תקופת האשפוז או הטיפול המרבית לא תעלה על תקופת המאסר המרבית; לענין זה, "תקופת המאסר המרבית" -

(א) תקופת המאסר הקבועה בחוק לעבירה כאמור בסעיף קטן (א1) או (ב), לפי הענין;

(ב) היו כמה עבירות כאמור בפסקת משנה (א) - תקופת המאסר הארוכה ביותר מבין תקופות המאסר הקבועות בחוק לאותן עבירות;

(ג) היתה עבירה כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב), עבירה שדינה מאסר עולם חובה - 25 שנים;

(3) תקופת האשפוז או הטיפול המרבית תימנה מתחילת האשפוז או מתחילת הטיפול המרפאתי על פי צו בית משפט, לפי הענין; בית המשפט רשאי לקבוע כי תקופת אשפוז לפי סעיף 16 יובאו במניין התקופה האמורה."

18. לעניות דעתי, די היה בנוסח הסעיף כמפורט ומודגש לעיל, כדי לדחות את בקשת הנאשמת. כיצד יתכן לקצוב את משך האשפוז או הטיפול, כאשר המחוקק קובע במלים מפורשות כי: "בית משפט לא יקבע בצו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי?" (הדגשות שלי ל.י.ג.). לכך יש להוסיף את העובדה כי לא נקבעו בתיקון לחוק כל כלים או אמות מידה לשם קציבת תקופת האשפוז על ידי בית המשפט, ועל כן לא מובן לי על מה מסתמכים הסוברים כי יש לקצוב את התקופה בהתאם לעונש שהיה צפוי להיגזר על הנאשם לו הורשע.

19. זאת ועוד: במלים "לא תעלה על..." אין כדי להעניק לבית המשפט סמכות שלא ניתנה לו במפורש. להבנתי, נועדו המלים להבהיר כי בכל מקרה, ובלי קשר לשאלת מצבו הנפשי של הנאשם באותה עת, לא ימשכו האשפוז או הטיפול המרפאתי מכוח החלטת בית המשפט מעבר לתקופה זו, אך מאידך, ניתן לקצרה על פי החלטת הועדה הפסיכיאטרית.

הסמכות לקיצור תקופת האשפוז או הטיפול נתונה, איפוא, וכך סבורני כי ההיגיון מחייב, לוועדה הפסיכיאטרית ולא לבית המשפט, שאם לא כן, מה משמעות הביטוי "בית המשפט לא יורה בצו... על תקופת האשפוז..."?

20. אוסיף ואומר כי לא ברור לי כיצד ניתן לקצוב תקופה על סמך עונש היפותטי, בלא בסיס עובדתי ברור, ועל יסוד נסיבות סתומות שלא ברור אם הן לוקחות בחשבון את מצבו הנפשי של הנאשם. ממילא גם לא ניתן לקבוע מה היה העונש שהיה נגזר על הנאשמת.

21. בדברי ההסבר להצעת טיפול בחולי נפש (תיקון מס' 8), התשע"ב-2012, ה"ח 668, 673 נכתב ביחס לסעיף 15 (ד1):

"בחוק טיפול בחולי נפש או בכל חיקוק אחר אין סעיף המגביל את תקופת אשפוז או את תקופת הטיפול המרפאתי של נאשם. בעקבות הערתו של נשיא בית המשפט העליון דאז, אהרון ברק

בפס"ד פלוני, ולאחר בדיקת משפט משווה בנושא, נבחנו שתי חלופות: האחת - לקבוע את תקופת האשפוז המרבי לפי קבוצות של סוגי עבירות, באופן מדורג לפי חומרתן של העבירות; השנייה - לקבוע כי התקופה המרבית של האשפוז לפי צו שניתן בהליך פלילי לא תעלה על תקופת המאסר המרבית שהיה ניתן להטיל בשל העבירה שבה הואשם הנאשם, אילו הורשע בעבירה. מוצע לאמץ את החלופה השנייה שמאפשרת להגביל את חירותו של האדם עקב ביצוע העבירה לתקופה שאינה עולה על התקופה שניתן להשיתה בעקבות הרשעה בעבירה.."

וביחס לתוספת נכתב:

"כדי למנוע תקלות בנושא התקופה המרבית, מוצע כי צו בית משפט לאשפוז או לטיפול מרפאתי יערך על ידי בית המשפט בהתאם לנוסח שבתוספת (סעיף 9), שבו יצוינו, בין השאר, התקופה המרבית לאשפוז או לטיפול מרפאתי כאמור בסעיף 15 לחוק.."

ואכן, הצו שבתוספת לחוק המופנה לפסיכיאטר המחוזי נוסח באופן הבא:

"הריני להביא לידיעתך, כי בהתאם לסעיף 15(ד1) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן - החוק) התקופה המרבית לאשפוז/טיפול מרפאתי של הנ"ל לא תעלה על תקופת המאסר הקבועה בחוק לצידה של העבירה הנ"ל, או של תקופת המאסר הארוכה מבין תקופות המאסר הקבועות בצדן של העבירות הנ"ל, שהיא _____ שנים (החל מיום ביצוע צו בית המשפט) ואם היתה העבירה כאמור, עבירה שדינה מאסר עולם חובה - 25 שנה."

22. לטעמי, מלשון החוק עולה מסקנה יחידה וברורה ולפיה אין לבית המשפט סמכות או שיקול דעת לקצוב את תקופת האשפוז או הטיפול המרפאתי, וכל שעליו לעשות הוא להורות בצו המיועד לפסיכיאטר המחוזי שאינו משפטן מהי תקופת האשפוז/הטיפול המרפאתי המירבית בהתאם לעונש המירבי שניתן לגזור על הנאשם על פי העבירות בהן הואשם. גם דברי ההסבר ובודאי נוסחו של הצו בתוספת תומכים בגישה זו.

23. המניע לתיקון זה בחוק מקורו בדברים שאמר כב' הנשיא ברק בע"פ 3854/02 פלוני נ' הועדה הפסיכיאטרית המחוזית, בהקשר של נאשם שאושפז לשנים ארוכות על עבירות קלות יחסית, והתיקון נועד, איפוא, למנוע מצב שבו ימשך אשפוז פלילי או צו מרפאתי פלילי (להבדיל מאשפוז "אזרחי" על פי הוראת אשפוז, שתנאיה נוחים יותר עבורו בפרמטרים מסויימים) לפרק זמן שאינו מידתי ביחס לחומרת העבירה שעבר הנאשם, וזאת בדרך של הצבת תקרה לתקופה זו, שהיא העונש המירבי הקבוע בחוק לאותה עבירה. לעניות דעתי אין הצדקה להסיק מכך כי יש לקצר עוד יותר את התקופה.

24. גם לגופו של ענין סבורני כי אין לבית המשפט כלים לקציבת משך האשפוז או הטיפול. בית המשפט אינו נביא ואינו יודע מה יהיה מצבו הנפשי של הנאשם בחלוף תקופה כזו או אחרת, וזה, ראוי שיבחן על ידי הצוות הטיפולי ועל כן גם ייקצב משך האשפוז או הטיפול המרפאתי על ידי הועדה הפסיכיאטרית על פי מצבו הנפשי של הנאשם.

25. זאת ועוד: יתכנו מצבים לא מעטים שבהם כלל לא היה נגזר על נאשם עונש מאסר. האם משמעות הדבר כי בית המשפט אינו מוסמך כלל לצוות על אשפוז או צו מרפאתי? כמובן שלא.

הפרשנות המוצעת על ידי הסניגור, ולפיה תקופת האשפוז היא תולדה של העונש הצפוי לנאשם ולא של העונש

המירבי הקבוע בחוק, מביא את התוצאה לכלל אבסורד.

26. אין צריך לומר כי משך תקופת האשפוז או הטיפול לא נקבעה מעולם על ידי בית המשפט הדין בכתב האישום נגד הנאשם, אלא על ידי הועדה הפסיכיאטרית כקבוע בחוק, ובהתאם למצבו הנפשי של הנאשם הנבדק מעת לעת, ומשך תקופה זו היא לעתים קרובות קצרה מאד, קצרה מן העונש המירבי הקבוע לצד העבירה שביצע ואף מן העונש שהיה עשוי להיגזר עליו לו הורשע. מאידך, אם לא חל שיפור במצבו הנפשי, ימשכו האשפוז או הטיפול, אך רק עד לתקופה מירבית המקבילה לעונש המירבי הקבוע בחוק לצד העבירה שעבר הנאשם.

27. בל נשכח גם, כי תכלית האשפוז, גם הפלילי, היא קבלת טיפול רפואי [ר' תפ (י-ם) 59343-02-15 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 12.11.2015)], תוך מתן משקל למידת הסיכון הנשקפת ממי שביצע עבירה, לעומת מי שלא ביצע מעשה עבירה, ולחומרת העבירה שביצע.

משכך, אין זה נכון כי שיקולי ענישה הם שיקבעו את משך תקופת האשפוז (בכפוף לקביעת תקרה מירבית), אלא מצבו הנפשי ומידת מסוכנותו של הנאשם, שיקבעו על ידי הועדה הפסיכיאטרית האמונה על שיקולים אלו ויודעת לבחנם ולהעריכם.

היחס בין חומרת העבירה ומשך האשפוז/טיפול באים לידי ביטוי בעצם קביעת תקרת התקופה, שהיא פונקציה של משך המאסר הקבוע לצד העבירה, ומעבר לכך אין בידי בית המשפט כל כלי ואף סמכות לקצוב את תקופת האשפוז או הטיפול.

28. באשר לעניין רוני גולן דעתי כדעת המאשימה וסבורני כי כל עוד לא פסק בית המשפט העליון אחרת, אין לבית המשפט שיקול דעת ועליו לתת החלטה ולפיה תיקצב תקופת האשפוז או הטיפול לפי תקופת המאסר המירבית.

ניתן לצפות שלאחר תיקון החוק כפי שהצהירה המדינה בבית המשפט העליון, יובהרו הדברים, וככל שיקבע שיש לבית המשפט שיקול דעת בקציבת התקופה, יינתנו גם כלים או אמות מידה לקציבה כזו.

לאור כל האמור לעיל, ובהתאם לסעיף 15 (ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991 (להלן: "**החוק**"), אני מצווה כי הנאשם יקבל טיפול מרפאתי.

בהתאם לסעיף 15 (ד) לחוק, אני קובעת, כי תקופת האשפוז המירבית תהיה לפי הוראות פסקאות (2) ו-(3) לאותו סעיף, דהיינו: 3 שנים, וכי מניין תקופת האשפוז והטיפול המרפאתי שבהם שהה הנאשם לאחר ביצוע המעשים נשוא כתב האישום תבוא במניין תקופת הטיפול.

תוכן ההחלטה יובא לידיעת הנאשם באמצעות הסניגורית אשר תעביר לבית המשפט הודעה בכתב ולפיה נמסר תוכן ההחלטה לנאשם.

המזכירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ג טבת תשע"ו, 04 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.

הוקלד על ידי